

Der skal mere fart på de frivillige aftaler om BNBO

Status: Der er kun indgået frivillige aftaler for 10 procent af beskyttelsesbehovet for BNBO-områder. Uden aftaler kan kommunerne blive forpligtet til at give påbud.

Af Poul Henning Petersen og Michael Højholdt, Seges Innovation

Der er indgået en del frivillige aftaler om boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), men der mangler stadig mange. Seges Innovation anbefaler derfor lodsejere og vandværker til at indgå frivillige aftaler med erstatning på markedsvilkår.

I 2019 blev et bredt flertal i Folketinget enige om en aftale om, at vandværker med hjælp fra kommuner skulle indgå frivillige aftaler med landmænd om at stoppe med at bruge sprøjtemidler i områder tæt på drikkevandsboringer (BNBO) før udgangen af 2022.

Der er udpeget 5.607 BNBO-områder. Halvdelen ligger i landbrugsområder, hvor de som udgangspunkt skal være pesticidfri. Kun hvis kommunen vurderer, at der ikke er behov for den ekstra beskyttelse, kan den nuværende drift fortsætte.

En evaluering fra 2022 har vist, at det kun er lykkedes at indgå frivillige aftaler om sprøjtefri dyrkning for fem procent af BNBO områderne. I dag er tallet ni procent.

Påbud på vej

Miljøministeriet vil nu forpligte kommunerne til at lave forbud mod at bruge sprøjtemidler i områder omkring drikkevandsboringer, hvis der er risiko for forurening - og hvis vandforsyningerne ikke kan nå

til enighed med lodsejerne om at stoppe sprøjtning. Det forventes at blive fremsat i et lovforslag i oktober 2023.

Der er fortsat mulighed for at indgå frivillige aftaler i 2023 og et stykke ind i 2024, hvorefter den nye lov vil forpligte kommunerne til at forbyde brug af pesticider inden for BNBO. I forbindelse med et påbud vil lodsejer få mulighed for at få vurderet erstatningen på ekspropriationslignende vilkår ved taksationsmyndighederne.

Frivillige aftaler

Seges Innovation har sammen med Danva og Danske Vandværker lavet udkast til aftale- og deklarationstekster, som kan bruges i frivillige aftaler.

Grundvandsbeskyttelse er en fælles opgave, og det anbefales at indgå frivillige aftaler, der er baseret på gensidig forhandling. Det giver den bedste og mindst tidskrævende løsning på en opgave, der skal løses.

Arealerne, der ikke længere må bruges pesticider på, anbefales afgrænset fysisk fra øvrige marker med for eksempel levende hegn. De vil ofte blive brugt til brak, ekstensiv afgræsning, skovrejsning eller lignende. Økologisk dyrkning er muligt i BNBO, men erstatning fjerner mulighed for økologi-tillæg. Og jord i økologisk drift skal erstattes på samme niveau som øvrig landbrugs-

jord. Arealer påvirket af defigurering kan også få erstatning.

I de sager, som er afgjort af Overtaksationskommissionen indtil nu, er der set erstatningsniveauer på 90-100.000 kroner per hektar. Det svarer til omkring 60 procent af jordens handelsværdi i de berørte områder. Ved større arealer eller særlige gener forårsaget af et BNBO med restriktioner kan der være øvrige ulemper for driften, som skal erstattes.

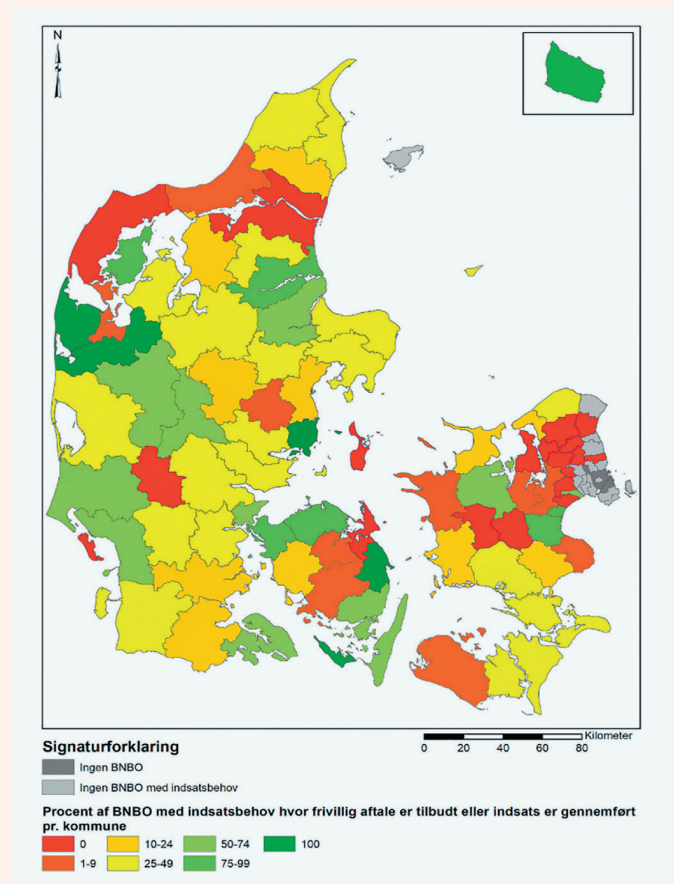
SEGES, Virksomhedsøkonomi laver bl.a. også:

- Regnskabsanalyser og benchmarking
- Afgrødekalkuler
- Prisprognoser

Erstatninger

- 1 I de sager, som er afgjort af Overtaksationskommissionen indtil nu, er der set erstatningsniveauer på 90-100.000 kroner per hektar. Det svarer til cirka 60 procent af jordens handelsværdi i de berørte områder.
- 2 Ved større arealer eller særlige gener kan der være øvrige ulemper for driften, som også skal erstattes.

Kortet viser andelen af de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) med behov for beskyttelse, hvor der er gennemført en indsats eller tilbudt frivillige aftaler. Kortet er lavet af Miljøstyrelsen på baggrund af data indberettet af kommunerne 5. juni 2023. De anfører dog, at det ikke er helt fyldestgørende, da indberetning af status kan være forsinket.